

ESGLÉSIA DE MENORCA

Butlletí oficial del Bisbat

El do dels 50 anys de sacerdoci mou la diòcesi de Menorca a dues accions de gràcies. La primera, a Déu, per aquesta gràcia de les Bodes d'or. No sé si mai s'ha donat a ca nostra un cas semblant d'arribar, el mateix any, 7 sacerdots als 50 anys del ministeri. I dubt que, durant molts d'anys, es pugui trobar un cas semblant.

La segona acció de gràcies va dirigida als 7 sacerdots pel seu treball en bé de l'Església, del Poble de Déu que ells han servit. Gràcies, idò. Felicitats i per molts anys. Amb el record final pels dos companys que des de l'eternitat s'uniran a la nostra festa.

(De 50 anys de sacerdoci).

Núm. 6 Maig del 1989.

ORGUE DE L'ESGLÉSIA DE SANTA MARIA DE MAO. Dalt i Baix.

ESGLÉSIA DE MENORCA

**Butlletí oficial
del Bisbat**

Núm. 6 Maig del 1989.

SUMARI

DOCUMENTS DEL BISBE	67
20.- «Cridats al servei del Poble de Déu». Homilia.	
21.- Escrit. 50 anys de sacerdocí.	
22.- Carta convidant a la Missa crismal.	
23.- Carta convidant a la trobada anual de sacerdots i religiosos.	
Ses Catequesis del Bisbe.	
24.- Una quimera!	
25.- És el Senyor!	
26.- Llegir.	
27.- La família també compta.	
DE SECRETARIA GENERAL	76
Dia de la Caritat.	
Nomenaments.	
DEL CONSELL DEL PRESBITERI	76
Full Informatiu del mes de març.	
INFORMACIÓ DIOCESANA	79
Activitats del Sr. Bisbe.	
DE LA CONFERÈNCIA EPISCOPAL ESPANYOLA	82
Criteris per a l'absolució col·lectiva.	
Comunicat sobre punts de la reforma de l'ensenyament.	
Exhortació pastoral davant la Jornada mundial de la joventut.	
Declaració de la Comissió dels episcopats de la Comunitat europea.	
DE LA SANTA SEU	90
Missatge del Papa als joves de tot el món.	
BIBLIOGRAFIA	94

DOCUMENTS DEL BISBE

20.- «CRIDATS AL SERVEI DEL POBLE DE DÉU»

Homilia per a la Trobada sacerdotal al Santuari de El Toro celebrant les Bodes d'Or de set capellans diocesans. (6-maig-1989)

Estimats germans i amics,

«Cridats al servei del Poble de Déu». He tret aquestes paraules del nombre 28 de la constitució conciliar «*Lumen gentium*». Estan posades en un text que parla de les relacions que els preveres han de tenir amb Crist, amb el seu bisbe, amb els seus germans preveres i amb el poble cristià. Són quatre relacions que no podem descuidar i que totes elles tenen una importància vital per a la vida del sacerdot.

Reunits avui, aquí, als peus de la imatge de la Mare de Déu de El Toro, celebrem la Trobada anual tots els qui anam seguint Jesucrist, a la nostra diòcesi, amb una vocació consagrada, acompanyats d'un grup de feels seglars, qui amb la seva presència s'uneixen a l'acció de gràcies que dirigim a la Santíssima Trinitat en la concelebració d'aquesta Eucaristia.

Enguany, la nostra trobada té una característica especial. En ella, volem tributar, i ja ho estam fent, un degut homenatge a set sacerdots de la nostra diòcesi que aquest any de 1989 celebren les Bodes d'Or sacerdotals. Hi recordam també tres altres preveres, un diocesà i els altres dos extradiocesans, però que fan feina de fa estona a ca nostra, els quals celebren les bodes de Plata, els vint-i-cinc anys de la seva ordenació sacerdotal.

És festa grossa, idò. Arribar a aquesta edat de 50 anys de sacerdoci és de pocs. Aquí, a la nostra diòcesi, no sé si s'ha donat mai, ni potser es tornarà a donar, que un nombre de set capellans arribin junts a les seves Bodes d'Or, després d'haver deixat pel camí a dos altres que la mort es va endur. Sí, estimats, amics; set sacerdots que han estat i estan, com nosaltres, cridats al servei del Poble de Déu i que ja fa 50 anys que l'estan servint en diverses tasques pastorals i en canviants maneres d'exercir el seu apostolat.

S'enhorabona que els hem de donar importa una acció de gràcies al Senyor, i per açò ens hem reunit aquí, avui. I també ha de comportar una consideració i una reflexió de tots nosaltres que faci fructificar més i millor tota la tasca que tenim encomanada. Per açò, m'ha semblat oportú de posar a l'atenció de tots aquestes relacions que he dit abans, i que hem d'examinar com les hem duit i com les duim a la pràctica. Ara només les aniré insinuant sense massa comentari, seguint el que diu el text citat del Concili.

Relació amb Crist.-

La primera relació que hem de tenir és amb Jesucrist. Una relació molt profunda i interna, ja que tots participam directament del seu sacerdoci. Del text indicat en podem treure aquests punts:

- som sacerdots autèntics del Nou Testament, a imatge de Crist. Ell és l'únic sacerdot. Si ens ha donat participació del seu sacerdoci ministerial per mitjà de l'orde sagrat que hem rebut, hem d'actuar fent resplandir en nosaltres la imatge d'Aquell al qual representam. Un coneixement intern de Jesús, per la nostra oració i contemplació, ha d'estimular-nos a una tasca pastoral ben feta, com a continuadors de la seva missió en la terra.

- Com Crist, únic mitjancer, anunciam la paraula de Déu i oferim l'únic sacrifici del Nou Testament. Són les taules de la Paraula i de l'Eucaristia on no podem deixar mai d'asseure'ns-hi, recordant el desig del Senyor: *«Cada vegada que feis açò, faceu-ho en memòria meva»*.

- Realitzam l'ofici de Crist, Cap i Pastor, per dur la família de Déu cap al Pare, per Jesucrist, en l'Esperit Sant. El sacerdot presideix i condueix la seva comunitat i actua en ella, com a cap i pastor, en la unió amb el seu bisbe i amb tota l'Església universal, una i catòlica.

Relació amb el Bisbe.-

Un successor dels apòstols, el bisbe propi, presideix i guia aquesta porció del Poble de Déu que en deim «*diòcesi*». El prevere ha d'actuar a les ordres del seu Bisbe per fer-lo present en cada comunitat, per participar en la seva missió i sol·licitud de totes les esglésies, i contribuir a edificar el cos de Crist.

Per açò, la tasca a realitzar en la diòcesi, conjuntada pel bisbe, com a pare i germà gran, ha de ser presidida sobretot per l'amistat. Per açò, el text del Concili diu que el bisbe considerarà els sacerdots cooperadors seus com a fills i amics, tal com Jesucrist anomena els seus deixebles no servents, sinó amics.

Relació amb el presbiteri.-

L'hem de concretar aquesta relació entre tots els sacerdots sabent-nos units amb una íntima germanor. Germanor que vol dir sobretot mútua ajuda. I, aquestes ajudes: material, espiritual, personal i pastoral. Sempre en comunitat de treball i de caritat i amb les reunions i trobades que facin falta per aconseguir-ho.

No les podem descuidar mai aquestes quatre ajudes que cita el Concili. Potser de vegades no feim prou feina i ens desentenem dels germans preveres quan passen necessitat en qualcuna d'elles. La conversió de tots, bisbe i preveres, s'ha d'anar fent cada dia, mirant de posar remei a les nostres faltes d'amor i d'amistat i a les omissions

que hem pogut tenir, potser, a vegades, sense adonar-nos-en.

Relació amb els feels.-

Només vull indicar tres idees sobre els feels que tenim encomanats. Aquestes: que els sacerdots són pares en Crist dels seus feels. Que han d'ésser model del ramat. I que han de donar una manifestació autènticament sacerdotal i pastoral del seu ministeri i un testimoni de veritat i de vida.

Com podeu veure, dic i expòs massa cosa per a reflexionar degudament i amb la tranquil·litat i l'assossec que necessita açò. He volgut donar-ho condensat perquè vos pugui servir a ca vostra en els moments d'oració i de solitud que tots hi hem de tenir. La citació del text de la Lumen gentium vos farà trobar el lloc on podeu anar a cercar aquestes idees.

Conclusió.

Llegim al llibre de Tobit que els pares del jove Tobies estaven preocupats i ansiosos, sobretot la mare, per haver-lo deixat marxar en veure que no tornava del seu viatge. «Fill, deia la mare, per què et vaig deixar marxar, tu que ets el suport de la nostra vellesa?» El «*baculum, senectutis nostrae*», que diu la Vulgata.

Germans sacerdots, vosaltres set que feis 50 anys de sacerdoti, Si nosaltres, els més joves, hem d'ésser per a vosaltres aquest bàcul de la vostra vellesa, jo desig que també vosaltres siau el *baculum juventutis nostrae*, el sosteniment, el suport, l'ajuda de la nostra joventut, dels sacerdots més joves, perquè, veient els vostres exemples i les vostres virtuts, rebent el vostre consell i la vostra saviesa, i acollint la vostra bondat i la vostra amistat siguin dignes continuadors de la Tradició viva que vosaltres ens heu transmès.

Vull acabar amb aquesta altra citació de la Lumen gentium, quan parla de la santedat dels sacerdots i que és també un homenatge sacerdotal de tota l'Església: «*Els preveres, a semblança de l'ordre dels bisbes, dels qual són com una corona espiritual, participant en la gràcia del seu ministeri per Jesucrist, Mitjancer únic i etern, creixeran en l'amor de Déu i del pròxim, amb l'exercici diari del seu ofici, conservaran el lligam de la comunió sacerdotal, augmentaran en tot bé espiritual i seran per a tot-hom un testimoni vivent de Déu, emulant aquells sacerdots que en el curs dels segles han donat proves lluminoses de santedat en serveis humils i desconeguts. L'Església de Déu els ret homenatge!*»

Que el Senyor vulgui beneir i augmentar les vocacions consagrades aquí a la nostra diòcesi per al bon servei al qual esteim cridats i que hem de fer al Poble de Déu que tenim encomanat, i per arribar-nos a tants d'altres que estan enfora i que esperen la paraula viva de Jesús que hem de donar-los.

Posem per intercessora a Maria, la Mare de Déu de el El Toro. Que Ella presenti la nostra acció de gràcies al Pare i ens obtingui el perdó que necessitam per les vegades que no hem complert prou la missió que vam rebre.

Gràcies, estimats germans grans! Que el Senyor vos recompensi un dia el vostre servei, al qual vau ser cridats, amb el premi de la vida eterna.

21.- Escrit.

50 ANYS DE SACERDOCI

El «*Boletín Oficial del Obispado de Menorca*» comunicava lacònicament i a darrera hora, en el «*Apéndice al año 1939*», les ordes sagrades que el Bisbe Bartomeu Pascual havia conferit a 9 seminaristes, durant aquell any de l'acabament de la guerra civil espanyola. Eren 9 seminaristes, 7 dels quals enguany celebren les Bodes d'Or del seu sacerdocí, 50 anys, idò, de ministeri al servei de l'Església. Els altres dos no hi han arribat, la mort els va sobtar abans.

1939-1989. Molts en sabem la història d'aquests 50 anys. Història del nostre poble i de la nostra Església, a nivell universal, nacional i illenc. Ara, al voltant dels 75 anys d'edat i després de 50 de servei eclesial, aquestes històries, sobretot la de ca nostra, tan canviants i tan diverses, els deuen semblar segles i mons diferents.

La calma i la tranquil·litat dominadora d'una Església protegida i triomfadora, amb una acceptació sociològica quasi bé total (temps de sentir dir que no es pot ser espanyol si no s'és catòlic) va anar rullant cap a etapes de cada vegada més crítiques i contestades. Els anys 60 ens duïen el C. Vaticà II, amb tot el què significava per a l'Església «*L'aggiornamento*» del Papa Joan XXIII i les seqüeles d'un postconcili, decebedor per a molts, i vist amb esperança i il·lusió per d'altres. Els anys 70 obren les portes a la democràcia, a la no confessionalitat de l'Estat i l'entrada estrident d'un món secularitzat que vol arraconar els valors tradicionals i vertaders del cristianisme. I, ara, als anys 80, aquesta crisi de la societat que sembla cercar només doblers i plaers.

Al costat de tot açò, no podem oblidar, però, de posar-hi tantes vivències espirituals d'unes vides dedicades als germans, amb goigs i alegries que l'Esperit proporcionava, en poder collir fruits del servei realitzat i en l'esponerosa sàvia d'una Tradició viva que anava continuant i seguia endavant duita per l'Esperit i només per Ell del tot comptabilitzada.

50 anys de sacerdocí. I, després de tot i malgrat tot, encara avui són presents entre nosaltres amb la jovenívola il·lusió del treball de cada dia, amb el pes dels anys i de les malalties, però amb la sana i encoratjadora vellesa d'una experiència sacerdotal que pacifica, aconsella i guia.

El do dels 50 anys de sacerdoci mou la diòcesi de Menorca a dues accions de gràcies. La primera, a Déu, per aquesta gràcia de les Bodes d'or. No sé si mai s'ha donat a ca nostra un cas semblant d'arribar, el mateix any, 7 sacerdots als 50 anys del ministeri. I dubt que, durant molts d'anys, es pugui trobar un cas semblant.

La segona acció de gràcies va dirigida als 7 sacerdots pel seu treball en bé de l'Església, del Poble de Déu que ells han servit. Gràcies, idò. Felicitats i per molts anys. Amb el record final pels dos companys que des de l'eternitat s'uniran a la nostra festa.

+ Antoni Bisbe

22.- Carta, convidant a la Missa crismal.

Ciutadella de Menorca, a 10 de març del 1989.

Estimats germans sacerdots,

Si Déu vol, el dimecres sant, dia 22 de març, celebrarem la jornada sacerdotal de la Missa crismal que tindrà lloc a la parròquia de sant Climent.

La començarem amb un recés espiritual que ens dirigirà el Vicari episcopal de Vic, Mn. Salvador Bardulet. L'hora d'iniciar el recés serà les cinc del capvespre, i durarà fins a les 7'30. Després, a les 8, tindrà lloc la celebració eucarística de la Missa crismal, en la qual farem la renovació de les nostres promeses sacerdotals.

A tots vos invit a aquests actes, esperant la vostra assistència, perquè, com diu el ritual, *«sigui ben manifesta la unitat del presbiteri diocesà»* i expressi *«la comunió*

dels preveres amb el seu bisbe».

Igualment, vos invit també a una trobada festiva el dimarts després de la festa de Pasqua, dia 28 de març. A Sant Climent, concretarem el lloc d'aquesta trobada.

Amb el meu desig que celebriu una setmana santa ben profitosa i una Pasqua radiant d'alegria per la resurrecció del Senyor, vos don la meva cordial i afectuosa benedicció.

23.- Carta convidant a la trobada anual de sacerdots i religiosos.

Ciutadella de Menorca, a 25 d'abril del 1989.

Estimats germans i germanes, sacerdots, religiosos-ses i seminaristes,

Amb aquesta carta, vos invit ple de goig i d'alegria a la Trobada del dia 6 de maig, que celebrarem al Santuari de el Toro, dissabte de la solemnitat externa de la nostra Patrona.

Dic ple de goig i d'alegria perquè aquest any la nostra Trobada anual té un sentit d'homenatge i d'acció de gràcies, que a tots ens ha d'omplir joiosament.

L'any 1939, ara fa 50 anys, 9 seminaristes de la nostra diòcesi rebien l'ordre sagrat del sacerdoci, de mans del Bisbe Bartomeu Pascual, en diversos dies, a Ciutadella i a Maó. D'aquells 9 seminaristes ordenats sacerdots, 7 han pogut arribar a aquest any per celebrar les bodes d'or amb el seu ministeri sacerdotal.

Per açò, ens ha semblat oportú de solemnitzar d'una manera especial aquesta efemèride tots els qui, consagrats més íntimament a Jesús, per l'orde rebut o per la vida religiosa, ens trobam avui a Menorca, al servei del nostre Poble.

Vos invit, idò, a aquesta festa i vos prec molt insistentment la vostra assistència de tots, per donar gràcies a Déu pels dons rebuts pels nostres germans en els seus 50 anys de sacerdoci, i també per agrair-los a ells tota la seva dedicació al ministeri exercit.

El programa serà el següent:

10.- Arribada.

10'30. Pregària inicial.

11.- Xerrada pel Sr. Teodor Suau, rector del Seminari de Mallorca. Diàleg.

12'30.- Temps lliure.

1.- Missa concelebrada.

2.- dinar de germanor i homenatge als sacerdots que fan les bodes.

Avisau al tel. 375060 de les religioses que cuiden de El Toro, la vostra assistència al dinar, per a millor organització.

Esperant veure-vos i saludar-vos, rebeu la meva cordial benedicció en Crist Jesús.

SES CATEQUESIS DEL BISBE

24.- UNA QUIMERA! (2-4-89)

Quan les dones que havien anat al sepulcre de bon matí, van explicar als apòstols que havien trobat el sepulcre buit, l'evangelista Lluc ens diu que *«als onze apòstols aquesta història, que explicaven les dones, els va semblar una quimera, i no se les cregueren»*. La resurrecció de Jesús, idò, va ser una quimera, una creació arbitrària d'aquelles dones que confonien una imaginació amb una realitat?

L'apòstol Tomàs necessita veure i ficar els seus dits en les llagues de Jesús per copsar la realitat de la presència de Jesús ressuscitat. El reny de Jesús testifica la nostra fe: *«Feliços els qui creguin sense haver vist»*.

Aquests primerencs dubtes dels apòstols són estalonaments per a la nostra fe. No ens haurien ajudat tant, si haguessin manifestat immediatament una dubtosa credulitat. Per açò, nosaltres, feels cristians, fonamentats en el testimoniatge posterior dels apòstols, creim en la resurrecció gloriosa de Jesús i som feliços per creure sense haver vist.

Però voldria destacar que, en la nostra fe, també som feliços per haver vist i viscut el que veim i vivim. Quantes quimeres i falòrnies que al llarg dels segles han caigut i s'han desmoronat! Com l'Església, malgrat els defectes, pecats i quimeres dels seus feels, ha anat avançant per aquest món, predicant l'evangeli de Jesús!

Jesús és viu! Ha ressuscitat! I açò que ens fa dir la nostra fe, dóna consistència a la nostra vida i ens esperona a fer feina per aquest Jesús que no és una quimera ni un fantasma.

La presència de l'Esperit de Jesús en la seva Església és el gran do que Ell ens va fer abans d'anar-se'n al Pare. Ningú no ens prendrà la nostra fe. Creim que Jesús ha ressuscitat i continua vivint. Si no fos així, seríem, tal com diu sant Pau, els més imbècils dels homes.

No és cap quimera. No és cap falòrnia. El nostre treball en aquesta vida, que hem de fer per a bé de la humanitat, s'ajunta a l'esperança d'una vida i d'una terra noves que ens ha conquerit Jesús ressuscitat.

L'al·leluia de Pasqua vol dir tot açò. La feina que hem de fer els creients és manifestar i viure la nostra fe perquè *«el món cregui en Vós, Pare, i aquell que heu enviat, el Messies»*.

25.- ÉS EL SENYOR! (9-4-1989)

Hi havia un home a la vorera del llac. Els apòstols no havien pescat res en tota la nit. L'home els diu on han de tirar la xerxa. I treuen tant de peix que no n'hi cabia més. Llavors l'apòstol Joan diu: *«És el Senyor!»*.

Hi havia un home a la vorera del llac. I aquest Home encara continua estant-se a la nostra vora, a la vorera dels nostres treballs i de les nostres dificultats, èxits o fracassos.

Hem d'anar al seu encontre. Així ho van fer els apòstols quan es van entèmer que era Jesús, el Senyor ressuscitat. Enmig de la mar de la nostra vida, Jesús sempre està present. No ens deixa ni ens abandona. constituït Senyor i centre de tot el món, la seva presència, el seu Esperit continua guiant la barca de la seva Església, assenyalant els llocs on hi ha la pesca.

Diumenge vinent, celebrarem la jornada mundial de pregària per a les vocacions consagrades. Pregarem pels sacerdots, pels religiosos i religioses i per les vocacions a aquests estaments eclesials. Demanarem que hi hagi joves decidits a «embarcar-se» per tirar les xerxes i fer-se, com Pere i els apòstols, pescadors d'homes. Amb Jesús, qui des de la vorera els orienti dient-los on han de tirar les xerxes.

L'oració que el Papa Joan Pau II ha escrit amb motiu d'aquesta jornada, en la qual ens fa pregar per les vocacions consagrades, insisteix en la demanda de noves vocacions:

«Senyor, Jesús!, Pastor de les nostres ànimes, que continuau cridant amb la vostra mirada d'amor tants i tants joves que viuen en les dificultats del món d'avui; obriu les seves orelles per escoltar, entre tantes veus com ressonen al seu voltant, la vostra inconfundible, suau i potent veu, que avui també repeteix: «Vine, segueix-me». Moveu el cor de la nostra joventut a la generositat i feis-la sensible a les esperances dels germans que demanen solidaritat i pau, veritat i amor. Orientau el cor dels joves cap a la radicalitat evangèlica, capaç de revelar a l'home modern les immenses riqueses de la vostra caritat. Cridau-los amb la vostra bondat, agafau-los amb la vostra dolcesa, enviau-los amb la vostra veritat.»

L'Home-Déu de la vorera del llac espera, amb la taula parada, els joves decidits a estar-se amb Ell i a predicar la seva Paraula a tot el món. La missió continua: els treballadors s'han de posar a la feina, perquè n'hi ha molta encara a fer. Qui s'hi apunta?

26.- LLEGIR (23-4-89)

Avui celebrem la festa del llibre. I també la jornada mundial de les Comunicacions socials. És qüestió, idò, de lectures, de llibres, d'audiovisuals... Llegir. Diuen que els espanyols ho feim poc de llegir. I no sé a Menorca com deu anar. La lectura, certament, és un mirall que reflexa ben bé la situació cultural d'un poble. Perquè llegir proporciona poder-se endinsar en el pensament i les idees dels altres, i així anar adquirint més coneixements, en un abast ampli que no ens pot donar del tot la paraula viva, escoltada dels qui ens parlen directament o bé a través dels mitjans auditius de comunicació social.

La cultura comporta una interrelació entre persones. Fins i tot, si qualcú és autodidacta, necessitarà llibres d'on poder treure conceptes per a la seva formació. I per més altres mitjans que tinguem per a comunicar-nos, no podrà mancar mai aquest de la lectura, perquè llegir serà sempre una font cultural de primer ordre.

El llibre per excel·lència és la Bíblia. Ella, idò, hauria d'ésser per a tots els feels cristians d'una lectura obligada. No hi hauria d'haver cap família que no la tingués i

que, a poder ser, en llegís qualque verset cada dia, sobretot del Nou Testament on tenim recopilada la principal trajectòria de la vida de Jesús i dels ensenyaments apostòlics de la primera comunitat cristiana.

Llegir la Bíblia. Podria ésser un bon propòsit en aquest dia que celebrem la festa del llibre i la jornada mundial de les comunicacions socials, més quan el lema que duu aquesta jornada és «La religió en els «mass media», és a dir, percatar-nos de la importància dels mitjans de comunicació social pel que fa al fet religiós, tant per la informació i formació que per ells es pot donar sobre la religió, com per la necessitat de que aquesta sigui verídica, objectiva i abundant.

Dia del malalt.

27.- LA FAMÍLIA TAMBÉ COMPTA (30-4-89)

Aquest títol «*la família també compta*» és el lema elegit aquest any per celebrar el dia del malalt, avui 30 d'abril. El seu objectiu és cridar l'atenció sobre el paper insubstituïble de la família en l'atenció al malalt i també promoure tota l'ajuda necessària perquè ho pugui fer. Per açò és necessari invitar les comunitats cristianes a acompanyar les famílies que estan passant la prova de la malaltia.

La Comissió episcopal de Pastoral ha dirigit una carta a les famílies que tenen malalts i ha ofert també algunes orientacions per tal que les comunitats cristianes prestin atenció a aquest camp dels malalts. Entre altres, hi ha aquestes:

Educar les famílies cristianes per viure la salut i per afrontar la realitat de la malaltia i de la mort, quan es presentin. Col·laborar amb la societat i les professions sanitàries en la conservació de la salut de la família, en la seva curació i en la creació d'unes condicions socials, culturals, econòmiques i polítiques sanes que permetin fruit de bona salut. Exercir la solidaritat i l'apropament amb les famílies amb malalts i oferir-lis la paraula del Senyor, l'oració i el servei generós per atendre les seves necessitats.

També és necessari sobre valorar l'entrega de les famílies que cuiden els seus malalts amb amor sol·lícit i pacient, i acompanyar en el seu dolor les famílies visitades per la defunció d'un seu membre. I acollir els malalts que s'han quedat sense família.

L'estalonament i la col·laboració que es faci a tota casta d'iniciatives, activitats i associacions que fan feina per a una atenció més adequada a les famílies dels malalts és una manera de respondre a la crida de Jesús en les benaventurances del darrer dia: «*Veniu, beneïts del meu Pare, perquè quan estava malalt, em vau visitar*».

DE SECRETARIA GENERAL

Dia de la Caritat.- S'ha de celebrar el dijous, dia 25 de maig, festivitat de Corpus. La col·lecta manada es fa a totes les parròquies i llocs de culte i s'ha d'enviar a la Cúria, dintre dels quinze dies després d'haver-se realitzat.

Nomenaments. Amb data del dia 18 d'abril el Sr. Bisbe va nomenar President del Centre Catequístic «*Sant Miquel*», de Ciutadella al Sr. Antoni Barber Moll.

També va nomenar Consiliari de la FECCE, al Sr. Sebastià Taltavull Anglada, el dia 29 d'abril, pel temps de dos anys i d'acord amb la votació haguda, segons estatuts, el dia 5 de març.

CONSELL DEL PRESBITERI

FULL INFORMATIU DE 22-3-1989

El dia 22 de març de 1989, a les 10'30 del matí, es reuneix a la parròquia de Sta. Maria de Maó, el Consell del Presbiteri presidit pel Sr. Bisbe. Hi assisteixen tots els seus membres a excepció de Mn. Llorenç Vidal que excusa la seva assistència.

1.- LECTURA I APROVACIÓ DE L'ACTA

Després de la pregària de Tèrcia es comença el treball. Llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior, es passa al següent punt de l'ordre del dia.

2.- PRESENTACIÓ I COMENTARIS DEL PROJECTE D'ORGANIGRAMA DIOCESÀ

Segons lo acordat en la darrera sessió del Consell del Presbiteri, celebrada el dia 25 de gener, Mn. Josep Manguán presenta el nou esquema diocesà per a l'acció que la nostra diòcesi ha de realitzar. A dins de les cinc Accions pastorals en què queda resumit l'organigrama (abans eren 9 les proposades), s'hi encabeixen totes les activitats i realitats que hi ha actualment en marxa. S'agrupa en l'apartat i tot el que fa referència d'una manera especial als agents de la pastoral, emmarcat en diverses activitats, de cara a la seva formació i actuació, i segons el seu estament en l'Església, per deixar pels apartats II, III i IV, tot el que correspon més especialment a la tasca dels títuls

indicats. L'apartat V respon a la part econòmica i de patrimoni de l'Església, més integrada a la Curia diocesana.

Queda, idò, el dit organigrama de la següent manera, després de concretar el lloc per a cada activitat o organització:

ORGANIGRAMA PASTORAL DIOCESÀ

I. ACCIÓ PASTORAL APOSTÒLICA

a) LAICS: 1 -Delegació de Joventut

Moviment de J.C.M.

Escoltisme

Jobac

FECCE

Gent Jove

Joventuts Vicencianes

2 -Secretariat de Pastoral Familiar

3 -Fraternitat de malalts

4 -Delegació de Missions

6 -Acció Catòlica

7 -UU.AA.SS.

b) RELIGIOSOS -Delegació de Religiosos (CONFER)

Delegació de

Vocacions

c) PREVERES -Delegació del Clergat

II. ACCIÓ PASTORAL EDUCADORA

1 -Seminari

2 -Delegació de Catequesi

3 -Delegació d'Ensenyança

4 -Delegació de Mitjans de Comunicació

- 5 -Delegació d'Ecumenisme
- 6 -Escola de Teologia (?)

III. ACCIÓ PASTORAL DE LA CELEBRACIÓ DE LA FE

- 1 -Acció Pastoral Litúrgica: Preparació per el matrimoni
- 2 -Música i art
- 3 -Santuaris
- 4 -Grups de pregària
- 5 -Confraries
- 6 -Associacions piadoses

IV. ACCIÓ PASTORAL SOCIAL

- 1 -Caritas
- 2 -Delegació de pastoral sanitària
- 3 -Delegació de Migracions
- 4 -Delegació de Turisme
- 5 -Mans unides
- 6 -Conferències de st. Vicenç de Paul

V. ECONOMIA I PATRIMONI

- 1 -Delegació diocesana d'Economia
- 2 -Comissió del Patrimoni
- 3 -Curia Diocesana
- 4 -Relacions amb entitats públiques (?)

El Consell del Presbiteri ha anat dialogant i aportant raonaments sobre l'esquema proposat de l'organigrama. Sembla que al davant de cada Acció hi hauria d'haver una persona coordinadora i directora de tot l'apartat, i que hauria de formar part del Consell Diocesà de Pastoral, tant en el Ple com en la permanent. Sorgeix, però, una dificultat, per quan una sola persona de cada un dels cinc apartats representaria a totes les altres. Es manifesten diverses opinions. Es diu que per dur a terme aquest organigrama les distintes activitats s'han d'englobar dins un o altre apartat, tenint en compte les finalitats i els reglaments en que cada organització s'han donat i estan promulgats per decret.

Es va fer un llarg diàleg sobre els noms que es donen a distints organismes, per açò es demana que en la mesura del possible la nostra organització diocesana no fugi de la nomenclatura que emprava la Conferència Episcopal.

Finalment es tracta el punt 3er de l'ordre del dia:

3 -SUGGERIMENTS DE PERSONES QUE PODEN COORDINAR

Les persones que han de dirigir i coordinar els 5 grups poden ésser laics, religiosos/es o preveres, sempre que siguin idònees, amb iniciativa, amb capacitat de treball i responsables.

Quan ja són les dues i mitja de la tarda s'alça la sessió.

F. Triay

Ordre del dia per a les reunions arxiprestals.

- 1.- Acotacions a l'organigrama proposat que després serà passat al Sr. Bisbe per a la seva aprovació o posada en marxa.
- 2.- Si procedeix, proposta de noms de persones que podrien fer-se càrrec de cada un dels apartats.
- 3.- D'acord amb els Estatuts de la Comissió diocesana d'Acció litúrgica, s'ha de renovar el membre que presenta cada arxiprestat, per haver finit el temps marcat. Es procedeixi a l'elecció del representant de cada arxiprestat tenint en compte que no necessàriament ha d'ésser un capellà.

P.D. Recordau que la pròxima reunió arxiprestal és el proper dimecres, dia 12 d'abril a les 4 del capvespre.

INFORMACIÓ DIOCESANA

Activitats del Sr. Bisbe.

Mes de març

- 1.- És a València on participa en la reunió dels Bisbes de la Província eclesiàstica valentina.
- 2.- Al vespre, assisteix a la pregària arxiprestal que es celebra a l'església de les Concepcionistes, a Maó. Després, fa una predicació quaresmal, a Lluçmaçanes.

3.- Continua la Visita Pastoral a Maó: al matí, es reuneix amb la junta de la Casa de l'Església i al capvespre visita la catequesi de la Comunió a Sta. Maria i presideix el Consell parroquial de pastoral de la parròquia de St. Antoni. Continua la predicació quaresmal a Lluçmaçanes.

4.- Al capvespre, es reuneix amb la junta de la Secció de l'adoració nocturna de Maó i a darrera hora, acaba la predicació quaresmal a Lluçmaçanes.

5.- Celebra les Eucaristies de la parròquia de Sta. Maria, en la Visita pastoral que hi practica. Es reuneix també amb un grup de pares de fillets de catequesi. Dina amb els capellans de Sta. Maria.

7.- Es reuneix, al capvespre, amb l'arxiprest i rectors de Ciutadella.

8.- Al matí, es reuneix amb rectors de Maó. I al capvespre, ho fa amb les dones d'A.C., de Maó.

10 a 19.- Predica el Septenari de la Mare de Déu dels Dolors, a la parròquia de Bellpuig (Solsona), amb altres diversos actes pastorals, entre ells dues xerrades a catequistes de Bellpuig i de Mollerussa.

20.- Rep visites, entre elles la de la Provincial de la Companyia de Maria.

21.- Reunió amb la Comissió diocesana del Patrimoni. Al capvespre, visita dos malalts.

22.- Presideix la reunió mensual del Consell del Presbiteri, a Maó. Després, assisteix al recés sacerdotal i concelebra l'Eucaristia de la missa crismal, a Sant Climent.

23-26.- Concelebra a la Catedral els diversos oficis del Triduum Pasqual. I el dia de Pasqua, en la celebració conventual del migdia, administra el sagrament del baptisme.

28.- Assisteix a la trobada de capellans a Sant Joan de Missa.

29.- A Barcelona presideix la Mesa del Secretariat Interdiocesà de Catequesi de Catalunya i les Illes.

30.- Passa el dia al Santuari de El Toro. Després, a Maó, té una xerrada en la Tertúlia de l'Ateneu, a les 8 del vespre.

31.- Rep visites. Al capvespre, assisteix, a Es Mercadal, al funeral de la mare del President del Consell Insular de Menorca.

Mes d'abril

1.- Visita les religioses de la Consolació, de Ciutadella. Els celebra la missa i dina amb elles.

2.- Celebra l'Eucaristia de Visita pastoral primer a sant Josep i després a la residència sanitària, de Maó. Al capvespre, és al Santuari de El Toro.

3.- Rep visites. Al matí, es reuneix amb el Batle de Ciutadella.

5.- A Maó, en Visita pastoral. Va a saludar al Sr. Batle, al Governador militar i al Delegat del Govern a Menorca.

7.- Presideix la reunió de l'I.D.E.C., a cal Bisbe. Al vespre, presideix una sessió del

Consell Pastoral de la Parròquia de Sta. Eulàlia, de Maó.

9-15.- És a Madrid, on assisteix a l'Assemblea plenària de la Conferència episcopal espanyola.

16.- Concelebra l'Eucaristia a St. Francesc de Maó i després al Santuari de Fàtima, amb els pagesos que s'hi congreguen.

17-18.- És a Ciutadella, on rep diverses visites. Al capvespre, visita les obres de la Casa Sacerdotal, de Ciutadella.

19.- Al capvespre, rep visites a Maó.

20.- Rep visites a Ciutadella.

21.- Al vespre, a Maó, assisteix a la presentació del llibre sobre la parròquia de Sta. Maria i el seu orgue, que es celebra al Consell Insular.

22.- Al matí a Maó reunió amb els professors de religió d'E.G.B. Al capvespre, es reuneix amb les monges concepcionistes i després amb els religioses dels SS.CC. amb les quals sopa. A darrera assisteix al concert de la Coral Ariadna, que es celebra a Sta. Maria.

23.- Celebra l'Eucaristia a Sant Joan, de Maó, i després visita les catequesis de la parròquia de Sta Eulàlia. Va un moment a visitar els escoltes que celebren la festa de Sant Jordi, a Biniparratx i dina a casa d'un seminarista. Al capvespre, es reuneix amb les religioses de Cor-Mar.

25.- A migdia, assisteix a la inauguració del Centre de Formació professional, de Ciutadella. Dina amb els rectors de Ciutadella i després es reuneix amb ells. Al vespre, visita el President del Consell Insular de Menorca a Maó i es reuneix després amb els homes d'Acció Catòlica.

26.- Al matí es reuneix amb rectors de Maó. Al capvespre, rep visites a Ciutadella.

27.- Rep visites.

28.- Al matí, rep visites. Al capvespre, a cal Bisbe, dóna una lliçó als confirmands de la parròquia de St. Antoni Ma. Claret de Ciutadella.

29.- És a Barcelona on participa en una reunió de catequetes, al S.I.C. Al capvespre, parteix cap a Madrid.

DE LA CONFERENCIA EPISCOPAL ESPANYOLA

CRITERIOS ACORDADOS PARA LA ABSOLUCION SACRAMENTAL COLECTIVA, A TENOR DEL CANON 961 § 2

TEXTO APROBADO POR LA XLIX ASAMBLEA PLENARIA Y RECONOCIDO CANONICAMENTE POR LA SANTA SEDE

I

La Conferencia Episcopal Española estima que, en el conjunto de su territorio, no existen casos generales y previsibles en los que se den los elementos que constituyen la situación de necesidad grave en la que se puede recurrir a la absolución sacramental general (c. 961 § 1.2). Por consiguiente, la forma ordinaria de reconciliación sacramental, que debe facilitarse por todos los medios a los fieles, es y seguirá siendo la confesión individual en las dos formas determinadas en el ritual.

Para tal fin se aconseja encarecidamente a los pastores de almas que fijen con anterioridad los días y las horas más idóneos para poder oír las confesiones de los fieles, según la forma ordinaria, y se comuniquen a los mismos (can. 986 § 1).

II

Con todo, la Conferencia Episcopal Española reconoce que puede darse algún caso excepcional de grave necesidad según cuanto dice el can. 961 § 1 n. 2 y por ello juzga oportuno establecer de común acuerdo los criterios siguientes como ayuda para el discernimiento del Obispo Diocesano, en vista a poder autorizar la absolución general sin previa confesión individual:

1. Si, a causa de una gran afluencia de turistas en los lugares de verano, mar o montaña, o con motivo de la fiesta patronal o de otra celebración similar, no se puede disponer de un suficiente número de sacerdotes para oír las confesiones individuales en un tiempo oportuno de forma que los fieles participantes, sin culpa de su parte, se vieran privados, durante notable tiempo, de la gracia sacramental o de la Sagrada Comunión, el Obispo podría autorizar, en cada uno de los casos, el uso de la absolución general, siempre que se tomen las cautelas requeridas y se den las oportunas instrucciones.

Una gran concurrencia religiosa o una peregrinación no justifica por sí sola el recurso a la absolución general, sino que habrá que cuidar, en todos los casos, que existen tiempos y lugares para la confesión individual, así como confesores en número su-

ficiente.

Entre las cautelas requeridas hay que recordar particularmente:

a) La imposibilidad de recibir la absolución sacramental por parte de aquellos que, habiendo pecado gravemente, no estén dispuestos a reparar los daños causados o a cambiar de vida v.gr. los culpables de grandes injusticias, los que viven en situaciones incompatibles con la moral cristiana (parejas que conviven sin estar casados, divorciados que volvieron a casarse, etc.).

b) La obligación de acercarse a la confesión individual, lo antes posible, y siempre antes de recibir otra absolución general, para los fieles cuyos pecados graves hubieran sido perdonados mediante una absolución general, conforme a lo dispuesto en el can. 963.

- Siempre que se dé un caso de necesidad grave según las condiciones requeridas por el can. 961. 1 n. 2 y no previsto anteriormente por la Conferencia Episcopal, corresponde a cada Obispo Diocesano decidir si éste puede ser incluido (por analogía) entre los ya previstos por la Conferencia Episcopal.

- Finalmente, en lo relativo a los niños, a los que tiene aplicación todo lo que se ha dicho a propósito de los adultos para que pueda darse la absolución general, hay que recordar que los casos de necesidad grave que puedan sobrevenir nunca dispensan de formarlos para la confesión individual y de iniciarlos en su celebración.

- Los Obispos que autoricen, de acuerdo con el can. 961 § 2, y teniendo en cuenta los criterios acordados por la Conferencia Episcopal Española, el uso de la absolución sacramental general, procurarán informar de ello a los Obispos diocesanos de las Diócesis limítrofes y a los Obispos de su Provincia Eclesiástica.

18 noviembre 1988

2

RECOGNITIO CANONICA

SACRA CONGREGATIO PRO EPISCOPIIS

Prot. n. 38/84

HISPANIAE

DECRETUM

Em. mus P.D. Angelus S.R.E. Cardinalis Suquia Goicoechea, Archiepiscopus Matritensis -Complutensis et Conferentiae Episcopalis Hispaniae Praeses, ab Apostolica Sede postulavit ut norma complementaris can. 961 § 2 Codicis Iuris Canonici respi-

ciens, a coetu plenario ad normam iuris approbata, rite recognosceretur.

Quapropter Summus Pontifex IOANNES PAULUS, Divina Providentia PP. II, referente infrascripto Cardinali Congregationis pro Episcopis Praefecto, audita Congregatione pro sacramentis, in Audientia diei 3 Februarii 1989, praefatam normam, prout in adnexo exemplari continetur, probavit seu confirmavit.

Contrariis quibusvis minime obstantibus.

Datum Romae, ex Aedibus Congregationis pro Episcopis, die 3 mensis Februarii anno 1989.

+ Bernardinus Card. Gantin
Praef.

+ Ioannes B. Re
a Secretis

COMUNICADO DE LA CONFERENCIA EPISCOPAL SOBRE ALGUNOS PUNTOS DE LA REFORMA DE LA ENSEÑANZA, EN PROYECTO

El anunciado Libro Blanco del Ministerio de Educación y Ciencia sobre los criterios inspiradores y los contenidos programáticos de una nueva ordenación del sistema educativo español, debe despertar la conciencia de los ciudadanos sobre la transparencia del proyecto en orden a la configuración cultural y moral de nuestra sociedad.

Nadie pone en duda hoy que los seres humanos, en su maduración como personas, están fuertemente supeditados a la educación que reciben, lo mismo que la sociedad en su conjunto suele ser, en gran medida, la resultante y el reflejo de su sistema escolar. El cual nunca debe limitarse a ser puro transmisor de saberes científicos y de adiestramientos técnicos, sin referencia a las dimensiones más humanas y constitutivas del alumno: las espirituales y las morales. Olvidarse de ellas se volvería bien pronto en contra del hombre mismo y de su cultura más genuina, como lo vienen demostrando, con pruebas sobreabundantes, la historia de ayer y la realidad de hoy.

En atención a todo esto, la Conferencia Episcopal Española ha dado su aprobación y respaldo al razonado Informe que acaba de preparar la Comisión Episcopal de

Enseñanza y Catequesis sobre esta nueva fase de la Reforma educativa, en respuesta a la invitación del Ministerio de Educación y Ciencia a colaborar en el debate. En este informe aflora, entre sus muchas aportaciones, la preocupación de los obispos por determinados valores y derechos, de notable relevancia, que no aparecen suficientemente salvaguardados en la presente fase preparatoria del proyecto legislativo. He aquí algunos:

1. Al fijar las finalidades educativas hay que atender al **desarrollo completo de la personalidad humana**, como dice la Constitución Española (cfr. art. 27,2), con las dimensiones que recuerda la UNESCO para «*el progreso espiritual, moral, social y económico*» (cfr. Recomendación relativa a la situación del personal docente. Ap. III, n.3 de 5 de Octubre de 1966). En otro lugar insiste también este Organismo internacional que ha de hacerse «*particular hincapié en la identidad cultural y en los valores humanos y espirituales*» (cfr. Declaración de 116 países miembros. Diciembre 1986).

2. Es de dominio común que, ante la vasta red de manipulaciones que se tejen en la sociedad moderna, los alumnos necesitan una capacidad de discernimiento y un espacio de autodecisión personal que los ponga a salvo de esas mallas, y ha de ser el propio proceso educativo el instrumento liberador que les dote de los elementos de análisis y de los criterios para realizarlo. Estos no pueden reducirse al seguimiento gregario de los comportamientos de las masas humanas, aunque esos comportamientos sean los de la mayoría. **Se requiere una antropología sana**, enriquecida por una tabla de valores nobles, por un patrimonio cultural con raigambre de siglos, por una apertura sin presiones a la transcendencia religiosa. Por eso la dimensión ética, impregnada de un rico humanismo, no puede faltar como componente esencial del nuevo proyecto de Enseñanza.

3. Desde estos planteamientos, **la formación religioso-moral** que responda a las convicciones de los padres o de los alumnos que la elijan, está garantizada por la Constitución Española (art. 27,3) y debe ocupar un área propia dentro del nuevo sistema escolar, en paridad de tratamiento con las demás áreas, incluyendo una articulación de bloques de contenidos distintos. Esto supone la oferta de alternativas para aquellos alumnos que no pidan formación según una determinada confesión religiosa, los cuales también necesitan una educación fundamentada en valores éticos aunque no estén inspirados en motivos religiosos.

4. En cualquier sistema de educación, **la familia**, como sede originaria y permanente de los derechos y los deberes en este campo, está llamada a ocupar el protagonismo que le corresponde, no sólo para optar por un determinado modelo educacional, sino para estar presente, de manera estable y reconocida, en su orientación y su funcionamiento. También en este campo, el proyecto global que se diseña adolece de carencias substanciales, que se han de subsanar.

5. Añádase a lo dicho todo lo concerniente a la participación global de una sociedad democrática en la configuración y en la gestión de su sistema educativo, en el que le va su propio ser. Esto ha de regirse según la Constitución por el principio de **libertad de enseñanza** que también incluye el reconocimiento real y justo de los centros escolares de iniciativa social y una verdadera igualdad de oportunidades para todos los alumnos y profesores.

6. Finalmente, es necesario que la nueva ordenación del sistema Educativo, tanto en su estructura como en sus contenidos, pueda ser fruto de un **amplio acuerdo de todo el cuerpo social**. De manera que este sistema escolar resulte estable y no sujeto al vaivén de los cambios políticos. Lo reclama el bien del pueblo español. A esta tarea esperanzadora se suma el Episcopado español desde su responsabilidad pastoral y con ánimo constructivo estimulando a todos a trabajar en este sentido.

Madrid, 14 de Abril de 1989

ANTE LA JORNADA MUNDIAL DE LA JUVENTUD Y LA VISITA DEL PAPA

Exhortación pastoral de los Obispos españoles

La Jornada Mundial de la Juventud, que tendrá lugar en Santiago de Compostela los días 19 y 20 de agosto, está a las puertas. Este encuentro será el término de muchos kilómetros recorridos, la culminación de grandes esfuerzos e ilusiones, la cúspide espléndida de una semana intensa y ferviente.

Como Conferencia Episcopal Española queremos ante todo expresar una vez más la satisfacción que nos produjeron las noticias de la acogida por parte del Papa de nuestra propuesta de Santiago como lugar de este excepcional encuentro y la visita a la archidiócesis de Oviedo. Cuando la proximidad acrecienta nuestro gozo, a Juan Pablo II se dirige de nuevo nuestro agradecimiento.

Desemamos saludar a los jóvenes cristianos del mundo que junto con el Santo Padre peregrinarán hasta la tumba del Apóstol. Todas nuestras Iglesias, especialmente las situadas en el Camino de Santiago y la de Compostela, os ofrecemos entrañable hospitalidad. Si durante tantos siglos fue esta tumba meta de peregrinos, foco de atracción y convergencia de los hombres, de manera única lo será en la inminente Jornada Mundial de la Juventud. Somos conscientes de esta gracia y hemos asumido con responsabilidad su quehacer.

Cuando decimos jóvenes pensamos en el futuro y la esperanza. En el camino de los jóvenes nos hacemos compañeros para que, compartiendo la misma fe, confesemos

todos juntos, en medio del mundo y ante todos los pueblos de la tierra, que Jesucristo es «el Camino, la Verdad y la Vida».

Con ellos nos aproximamos al umbral del año dos mil; ese paso histórico que al mismo tiempo enciende la esperanza, suscita incertidumbres y despierta temores. Confiados en la victoria de Jesús resucitado queremos escuchar otra vez de labios del pastor de la Iglesia Universal aquellas palabras que inauguraban su pontificado: «*No tengáis miedo, abrid las puertas al Redentor*». La peregrinación hasta la tumba de Santiago, hasta las raíces apostólicas de nuestra fe, hasta los fundamentos incommovibles de la vida, nos ayudará a acertar en la encrucijada de la juventud, en la encrucijada de nuestro mundo y en la encrucijada del tercer milenio. Abramos al Redentor las puertas del siglo veintiuno.

También en nuestra época crucial es Santiago faro que orienta. Sobre la piedra angular, que es Jesucristo, podremos todos ser sólidamente edificados; sobre este cimiento puede la humanidad ser levantada como una ciudad firme y pacífica de solidaridad y de esperanza.

Los jóvenes de nuestras Iglesias están especialmente invitados a peregrinar con el Papa hasta Santiago. No sólo son peregrinos, sino también de alguna manera anfitriones. Santiago es para ellos meta del camino y hogar de acogida. Deseamos que la convivencia, en el ámbito de la fe gozosamente compartida, celebrada y asumida apostólicamente, teja una red de relaciones entre nuestros jóvenes y los jóvenes de otras latitudes. Esta oportunidad excepcional les servirá para ensanchar su espíritu y sus inquietudes a las dimensiones católicas de la Iglesia y universales de la humanidad.

Después de la Jornada Mundial de la Juventud Visitará el Papa al pueblo cristiano de Asturias. Concelebrará la Eucaristía en la tarde del domingo 20 de agosto con los obispos y sacerdotes en La Morgal (lugar cercano a Oviedo). Unidos a los Obispos de Asturias invitamos a los sacerdotes, religiosos, religiosas y fieles cristianos, especialmente a los de las diócesis más cercanas, a tomar parte en esta celebración.

En Asturias continuará el Papa su peregrinación visitando la Cámara Santa de la Catedral y el Santuario de Nuestra Señora de Covadonga.

La Cámara Santa en la Catedral ovetense está vinculada desde el siglo IX al Camino de Santiago. Nos alegra que el Santo Padre, procedente de Compostela, haga escala en Asturias desde donde los reyes de la monarquía restaurada promovieron tempranamente la devoción al Apóstol e impulsaron la reconquista de la península ibérica en defensa de la fe católica y de la cultura cristiana.

Covadonga fue el Santuario donde se fraguaron y recibieron aliento tan nobles empresas. En el presente Covadonga es uno de nuestros santuarios marianos con proyección nacional e internacional, y para los asturianos, es el hogar de todos, la casa de la Santina, a la que se sienten hondamente vinculados.

Exhortamos a los jóvenes a que con decisión se preparen, personalmente y en grupo, en sus parroquias y asociaciones, para que la Jornada sea como una semilla sembrada en tierra bien dispuesta donde con la ayuda de Dios germinará, crecerá y dará fruto en el futuro. La cita en Santiago de Compostela es una «*meta volante*» que nos encamina a metas superiores: ¡ultreya! ¡suseya! (¡siempre más allá! ¡siempre más alto!).

Agradecemos a los formadores y animadores de los jóvenes su colaboración abnegada y entusiasta en este momento de gracia y los invitamos a incrementarla. La nueva evangelización, que refresque en nuestro pueblo las raíces de la fe y que acerque la salvación de Dios a cada hombre, recibirá un impulso fuerte en la ya próxima peregrinación. Desde Abraham, el padre de los creyentes, el camino de la fe es salir de la tierra y peregrinar. En torno a la tumba de un discípulo, apóstol y testigo de Jesucristo, del primero que selló con su vida la fe, afrontaremos con renovada esperanza la evangelización de nuestro mundo. La fidelidad a Jesucristo y su testificación en el mundo es un desafío que también en nuestra generación arrastrarán los «*amigos fuertes de Dios*».

La visita del papa a la Santina de covadonga es el mejor colofón a la Jornada Mundial de la Juventud, porque la presencia y protección de María nos asegura la fidelidad en la empresa de la nueva evangelización en la que nuestros jóvenes cristianos quieren responsabilizarse.

Que este nuevo paso del Papa Juan Pablo por las Iglesias de España nos confirme en la recia fe católica de nuestros mayores y en el compromiso apostólico para las nuevas generaciones.

DECLARACION DE LA COMISION DE LOS EPISCOPADOS DE LA COMUNIDAD EUROPEA

Con ocasión de las elecciones al Parlamento Europeo

Juntamente con todos los electores de los doce países que forman parte de la Comunidad europea, en junio próximo seremos convocados para elegir los diputados al Parlamento europeo. Este voto constituye una ocasión privilegiada para reflexionar sobre nuestra responsabilidad en la construcción de la Comunidad europea. Con este motivo queremos exponeros algunas de nuestras ideas sobre el particular.

Lo que nos jugamos en estas elecciones es importante, teniendo en cuenta la perspectiva del gran mercado interior de 1993, que atañe a todos los ciudadanos de la Comunidad y que igualmente repercutirá en el resto del mundo. El Parlamento europeo

debe hacerse eco a este respecto, de la voz de los ciudadanos que representa. Consideramos, en primer lugar, como un deber cívico, participar en estas elecciones, movilizándonos como lo hacemos cuando se trata de las grandes causas nacionales. La Comunidad europea ya está en marcha. Su porvenir depende, en gran parte, de nuestra participación.

En segundo lugar, cada uno será llamado a expresar por medio del voto, los valores en los que cree y los que querría ver plasmados en la construcción de la Comunidad. Esta, como ya lo recordamos en 1984, no debe ser puramente mercantil. La Comunidad europea debe edificarse también sobre valores éticos, culturales y espirituales. Entre estos valores, queremos destacar especialmente los siguientes:

1. El respeto al hombre, a todo hombre y a toda mujer, en el ámbito familiar, socioeducativo y cultural, especialmente de los más amenazados o de los marginados de nuestra sociedad: los niños (incluso los niños que todavía no han nacido), los minusválidos, los parados, los emigrantes, los refugiados, las personas ancianas, las víctimas de la droga, del racismo y de la xenofobia.

2. El respeto al medio-ambiente y a todo aquello que contribuye a la calidad humana y espiritual de la vida. En este aspecto, el domingo constituye una herencia cultural y religiosa de las más preciosas.

3. Una atención creciente a las diferentes culturas, incluso minoritarias, de nuestro continente. Ellas son una riqueza de la identidad europea.

4. Una mayor solidaridad respecto a las regiones menos favorecidas, sean regiones retrasadas o regiones en declive.

5. Un verdadero espíritu de colaboración en las relaciones de la Comunidad con los países más pobres del planeta. Una política generosa respecto a los países en desarrollo, especialmente aquellos a los que afecta el endeudamiento, es tanto más indispensable cuanto que ninguno de nuestros Estados es capaz por sí solo de ayudar a estos países a alcanzar el bienestar humano auténtico e integral.

La realización del gran mercado interior de 1993 no tendrá verdaderamente éxito más que en la medida en que contribuya a elevar el nivel de vida de todas las categorías de la población de la Comunidad, incluida la dimensión espiritual. Los más hermosos logros materiales no deben hacernos olvidar las «*llamadas del Espíritu*», lanzadas por los grandes europeos como San Benito, San Cirilo y Metodio, patronos de Europa, y tantos otros cristianos que han contribuido a la construcción de Europa y de su misión en el mundo.

Nos satisface que muchos responsables de tendencias políticas diferentes compartan estas convicciones y se esfuercen en vivirlas con honestidad. Por nuestra parte, confiamos en que moviéndose en esta dirección, la Comunidad europea realizará los ideales que se propuso desde su fundación, y que ayudará realmente a conseguir una

mayor comprensión de los pueblos al servicio de la justicia y de la paz.
En función de estas perspectivas y valores fundamentales invitamos a los miembros de nuestra Iglesia a reflexionar antes de dar su voto. Al mismo tiempo, exhortamos a todos a invocar al Espíritu Santo para que les ilumine en su elección.

- Mons. Jean Hengen, Arzobispo de Luxemburgo, Presidente de la COMECE.
- Mons. Charles Brand, Arzobispo de Estrasburgo, Vice-Presid. COMECE.
- Mons. José-Cruz Policarpo, Obispo de Lisboa, Vice-Presidente COMECE.
- Mons. Dante Bernini, Obispo de Albano (Italia).
- Mons. Maurice Couve de Murville, Arzobispo de Birmingham (Inglaterra).
- Mons. Luk de Hovre, Obispo Auxiliar de Malinas-Bruselas (Bélgica).
- Mons. Joseph Duffy, Obispo de Clogher (Irlanda).
- R.P. Michel Franzidis, Administrador Apostólico de Rodas (Grecia).
- S.E. Cardenal Franz Hengsbach, Obispo de Essen.
- Mons. Colín Macpherson, Obispo de Argyll (Escocia).
- Mons. Hans L. Martensen, Obispo de Copenhague (Dinamarca).
- Mons. J.B. Moeller, Obispo de Goninga (Países Bajos).
- Mons. Elías Yanes Alvarez, Arzobispo de Zaragoza (España).

DE LA SANTA SEU

MENSAJE A LOS JÓVENES Y A LAS JÓVENES DEL MUNDO CON OCASIÓN DE LA IV JORNADA MUNDIAL DE LA JUVENTUD, 1989

Yo soy el Camino, la Verdad y la Vida
(Jn 14, 6)

Queridísimos Jóvenes:

Me alegra mucho estar nuevamente con vosotros para anunciar la celebración de la IV Jornada Mundial de la Juventud. En mi diálogo con vosotros, esta Jornada ocupa un lugar privilegiado, pues me ofrece la oportunidad de dirigirme a los jóvenes, no sólo de un país, sino de todo el mundo, para decir a todos y a cada uno de vosotros que el Papa os contempla con gran amor y esperanza, y os escucha con mucha atención, con el deseo de responder a vuestros más profundos anhelos.

La Jornada Mundial de 1989 tendrá como punto central a Jesucristo en cuanto en nuestro Camino, Verdad y Vida (cf. *Jn* 14, 6). Por consiguiente, deberá ser -para todos vosotros- la Jornada de un nuevo, más maduro y más profundo descubrimiento de Cristo en vuestras vidas.

La juventud, por sí misma, es una riqueza singular para cada muchacho o muchacha (cf. *Carta a los jóvenes y a las jóvenes del mundo*, 1985, n. 3). Esta riqueza consiste, entre otras cosas, en que se hacen descubrimientos muy importantes. Cada cual se descubre a sí mismo, su propia personalidad, el sentido de la propia existencia, la realidad del bien y del mal. Descubrís, igualmente, todo el mundo que os rodea - el mundo de los hombres y el mundo de la naturaleza. Y en medio de todos estos descubrimientos, no podrá faltar uno fundamental: *el descubrimiento personal de Jesucristo*. Descubrir a Cristo, nuevamente, y cada vez mejor, es la aventura más maravillosa de nuestra vida. Por tanto, con motivo de la celebración de la próxima Jornada de la Juventud, quisiera plantear a cada uno de vosotros algunas preguntas muy importantes, e indicaros las respuestas.

-¿Has descubierto ya a Cristo, que es el Camino?

Sí, Jesús es - para nosotros - un camino que conduce hacia el Padre, el único Camino. El que quiere lograr la salvación, deberá tomar ese camino. Vosotros, jóvenes, a menudo os encontráis en una encrucijada, sin saber cuál es el camino que debéis elegir, ni adónde ir; son muchos los caminos errados, como también las propuestas fáciles y ambiguas. No olvidéis, en esos momentos, que Cristo - con su Evangelio, su ejemplo y sus mandamientos - es siempre y sólo el camino más seguro que desemboca en una felicidad plena y duradera.

-¿Has descubierto ya a Cristo, que es la Verdad?

La Verdad es la exigencia más profunda del espíritu humano. Los jóvenes, sobre todo, están sedientos de la Verdad de Dios, el hombre, la vida y el mundo. En mi primera Encíclica *Redemptora Hominis* escribí: «*El hombre que quiere comprenderse hasta el fondo a sí mismo - no solamente según criterios y medidas del propio ser, inmediatos, parciales, a veces superficiales e incluso aparentes - debe, con su inquietud, incertidumbre e incluso con su debilidad y pecaminosidad, con su vida y con su muerte, acercarse a Cristo*» (n. 10). Cristo es la Palabra de verdad pronunciada por Dios mismo como respuesta a todos los interrogantes del corazón humano. Es Él Quien nos revela plenamente el misterio del hombre y del mundo.

-¿Has descubierto ya a Cristo, que es la vida?

Cada uno de vosotros desea ardientemente vivir su propia vida en toda plenitud. Vivís animados por grandes esperanzas y muy buenos proyectos para el futuro. No olvidéis, sin embargo, que la verdadera plenitud de la vida se encuentra sólo en Cristo, muerto y resucitado por nosotros. Solamente Cristo puede llenar, hasta el fondo, el espacio del corazón humano. Sólo Él da el valor y la alegría de vivir, y esto a pesar de los límites u obstáculos externos.

Sí, descubrir a Cristo es la aventura más bella de toda nuestra vida. Pero no es suficiente descubrirlo una sola vez. Cada vez que se le descubre, se recibe un llama-

miento a buscarle más aún, y a conocerle mejor a través de la oración, la participación en los sacramentos, la meditación de su Palabra, a catequesis y la escucha de las enseñanzas de la Iglesia. Esta es nuestra tarea más importante, como lo comprendió también San Pablo cuando escribió: «*para mí la vida es Cristo*» (Flp 1, 21).

2. El redescubrimiento de Cristo - cuando es auténtico - tiene como consecuencia directa *el deseo de llevarlo a los demás*, a saber: el compromiso apostólico. Esta es, precisamente, la segunda línea directriz de la próxima Jornada de la Juventud.

El mandato de Cristo se dirige a toda la Iglesia: «*Id por todo el mundo y proclamad la Buena Nueva a toda la creación*» (Mc 16, 15). Toda la Iglesia, por consiguiente, es misionera y evangelizadora, al vivir en un estado continuo de misión (cf. *Ad gentes* n. 2). Ser cristianos quiere decir ser misioneros y ser apóstoles (cf. *Apostolicam actuositatem* n. 2). No es suficiente descubrir a Cristo - ¡hay que llevarlo a los demás!

El mundo actual es una gran tierra de misión, incluso en los países de antigua tradición cristiana. En todas partes, el neopaganismo y el proceso de secularización constituyen actualmente *un gran desafío al mensaje evangélico*. Pero, al mismo tiempo, se presentan - también en nuestros días - nuevas ocasiones para anunciar el Evangelio; se nota, por ejemplo, una creciente nostalgia de lo sagrado, de los valores auténticos, de la oración. Por esto, el mundo de hoy tiene necesidad de muchos apóstoles, sobre todo de apóstoles jóvenes y valientes. A vosotros, jóvenes, incumbe - de especial manera - dar testimonio de la fe, hoy, y comprometeros a llevar a los demás el Evangelio de Cristo - Camino, Verdad y Vida - en el tercer Milenio cristiano; como también construir una nueva civilización que sea la civilización del amor, de la justicia y de la paz.

Cada nueva generación necesita nuevos apóstoles. Es aquí donde surge una misión especial para vosotros. Sois los primeros apóstoles y evangelizadores del mundo juvenil, atormentado, hoy, por tantos retos y amenazas (cf. *Apostolicam actuositatem* n. 12). Ante todo vosotros podéis serlo y nadie puede reemplazaros en vuestro ambiente de estudio, de trabajo y de recreo. Son muchos vuestros coetáneos que no conocen a Cristo, o no lo conocen suficientemente. Por consiguiente, ¡no podéis permanecer callados e indiferentes! Debéis tener el valor de hablar de Cristo, de dar testimonio de vuestra fe a través de vuestro estilo de vida inspirado en el Evangelio. San Pablo escribe: «*¡Ay de mí si no predicara el Evangelio!*» (1 Cor 9, 16). Ciertamente, la mies es mucha y se necesitan obreros en abundancia. Cristo confía en vosotros y cuenta con vuestra colaboración. Os invito, pues, con ocasión de la próxima Jornada de la Juventud, a renovar vuestro compromiso apostólico. ¡Cristo tiene necesidad de vosotros! Responded a su llamamiento con el valor y el entusiasmo característicos de vuestra edad.

3. El famoso Santuario de Santiago de Compostela, en España, será un punto de referencia importante para la celebración de esta Jornada en 1989. Como os lo he ya anun-

ciado, después de la celebración ordinaria de vuestra fiesta - el Domingo de Ramos - en las Iglesias particulares, os doy cita precisamente en ese Santuario adonde iré, peregrino, como vosotros, en los días 19 y 20 de agosto de 1989; estoy seguro de que no faltaréis a esta invitación, lo mismo que estuvisteis presentes en el encuentro de Buenos Aires, en 1987.

En la cita de Santiago participará toda la Iglesia universal y será un momento de comunión espiritual también con aquellos de entre vosotros que no podrán estar personalmente presentes. En Santiago, en efecto, los jóvenes representarán a las Iglesias particulares de todo el mundo; el «Camino de Santiago» y el ímpetu evangelizador serán de todos vosotros.

Santiago de Compostela es un lugar que ha tenido un papel de gran importancia en la historia del cristianismo; por esto, por sí solo, ya transmite a todos un mensaje espiritual muy elocuente. Durante siglos fue *«punto de atracción y convergencia para Europa y para toda la cristiandad... Europa entera se reunió alrededor de la memoria de Santiago, en esos mismos siglos en que se construía como continente homogéneo y unido espiritualmente»* (Cf. «Acto Europeo» en Santiago de Compostela, 9 de noviembre, 1982; en *Insegnamenti V/3*, 1982, págs. 1257-1258).

Junto a la tumba de Santiago queremos aprender que nuestra fe tiene un fundamento histórico y, por lo tanto, no es vaga y pasajera: en el mundo actual, marcado por un grave relativismo y una fuerte confusión de los valores, debemos siempre recordar que, como cristianos, reposamos sobre los cimientos puestos por los Apóstoles, y Cristo es nuestra piedra angular (cf. *Ef 2.20*).

Junto a la tumba del Apóstol, queremos también recibir nuevamente el mandato de Cristo: *«Seréis mis testigos... hasta los confines de la tierra»* (*Hch 1,8*). Santiago, quien fue el primero en sellar su testimonio de fe con su propia sangre, es - para todos nosotros - un ejemplo y un maestro excelente.

Santiago de Compostela no es sólo un santuario; es también un camino, es decir, una densa red de itinerarios para los peregrinos. El «Camino de Santiago» fue, durante siglos, un camino de conversión y de extraordinario testimonio de la fe. A lo largo de él, surgieron monumentos visibles de la fe de los peregrinos: iglesias y numerosos hospicios.

La peregrinación tiene un significado espiritual muy profundo y puede constituir ya de por sí, una importante catequesis. En efecto - como nos lo ha recordado el Concilio Vaticano II - la Iglesia es un pueblo de Dios en camino, en búsqueda de *«la ciudad futura y perenne»* (cf. *Lumen gentium* n. 9). Hoy día, hay en el mundo un resurgir de la práctica de la peregrinación, sobre todo entre la juventud. Estáis entre los más sensibles que reviven la peregrinación como *«camino»* de renovación interior, de profundización de la fe, de fortalecimiento del sentido de comunión y de solidaridad con

los hermanos y como medio para descubrir la vocación personal. Estoy seguro que, gracias a vuestro entusiasmo juvenil, el «Camino de Santiago» tendrá, en este año, un nuevo y rico desarrollo.

4. El programa de esta Jornada requiere mucho empeño. Para poder recibir sus frutos es necesaria, pues, una preparación espiritual específica, realizada bajo la guía de vuestros Pastores, en las diócesis, parroquias, asociaciones y movimientos, tanto para el Domingo de Ramos, como para la peregrinación a Santiago de Compostela en agosto de 1989. Al comenzar esta preparación, me dirijo a vosotros con las palabras del Apóstol Pablo: «Vivid en el amor...; vivid como hijos de la luz» (Ef 5,2.8). : Entrad en este período de preparación con esa disposición del espíritu!

Caminad, pues - lo digo a todos vosotros - jóvenes peregrinos del «Camino de Santiago». Durante los días de la peregrinación, procurad asumir nuevamente el espíritu de los antiguos peregrinos, valientes testigos de la fe cristiana. A lo largo de ese camino, aprended a descubrir a Jesús que es nuestro Camino, Verdad y Vida.

Quisiera, en fin, dirigir una palabra especial de aliento a los jóvenes de España. Esta vez, seréis vosotros los que brindaréis hospitalidad a vuestros hermanos y hermanas de todo el mundo. Deseo que este encuentro en Santiago deje una huella profunda en vuestras vidas y sea, para todos vosotros, un potente fermento de renovación espiritual.

Queridísimos jóvenes, queridísimas jóvenes: termino este mensaje con un abrazo de paz que deseo enviar a todos vosotros, dondequiera que os halléis. Confío el camino de preparación y celebración de la Jornada Mundial de la Juventud 1989 a la especial protección de María, Reina de los Apóstoles, y a Santiago, venerado durante siglos en el antiguo Santuario de Compostela. Que mi Bendición Apostólica os acompañe como signo de aliento y de mis votos para todo el recorrido.

Vaticano, 27 de noviembre de 1988.

Joannes Paulus

BIBLIOGRAFIA

TU, JO I L'ESGLÉSIA DE JESÚS (La història de l'Església per a nois i noies a partir del 12 anys.)

PARRÒQUIA DE ST. PERE i ST. PAU SACELADES: TU, JO I L'ESGLÉSIA DE JESÚS. Coedita: Ed. Flama i Delegació Diocesana de Catequesi de l'Arquebisbat de Tarragona. St. Sadurni d'Anoia 1.989.78 pp. amb il·lustracions B/N.P.V.P.: 600 ptes.

TU, JO I L'ESGLÉSIA DE JESÚS, ÉS UN LLIBRE:

- Destinat:** A nois i noies a partir dels 12 anys que integren les comunitats escolars i catequètiques.
A qualsevol adult que vulgui adquirir una visualització sintètica del procés històric de l'Església des dels seus orígens fins als nostres dies.
- Compromés:** Per que obre un camí nou en el món de la catequesi. Això és, planteja l'atrevida proposta de que la història de l'Església ocupi un lloc de primer pla dintre del cicle catequètic de les nostres comunitats.
- Necessari:** Per que el noi, a través del coneixement de la història de l'Església, trobi sentit en la gran comunitat en que viu, i d'aquesta manera, pugui arribar a comprendre-la millor i a estimar-la.
Per que el noi, a través de la realitat històrica, extregui un paral·lelisme amb la seva pròpia experiència, analitzant-la des d'una perspectiva humana i cristiana per al desenvolupament de la seva fe.
- Didàctic:** Per que s'ha dissenyat i concebut com un text on el noi és el protagonista per excel·lència a través de;
- * un acurat disseny.
 - * activitats suggestives.
 - * dibuixos divertits
 - * punts de debat partint de la revisió de vida.
 - * text amè i motivador.
 - * elements de suport pedagògics.

Experimentat: Per que els seus autors, joves catequistes i alhora professionals de la història i l'ensenyament l'han aplicat obtenint extraordinaris resultats.

Diferent: Per que la seva història és una història diferent. Despüllada d'absurdes apologies i extremismes destructius. És una història objectiva mirada des dels «ulls de la fe».

Rebrots d'arrels centenàries

En Joan Bosco Faner Bagur, rector de ferreries, ha publicat un llibre ben interessant; no solament per a tots els ferrerencs, -a qui pertoca especialment,- sino també per a tots els amants de la història de la nostra illa i diòcesi. L'anomena «REBROTS D'ARRELS CENTENÀRIES», i és una breu història de l'origen i existència de la pa-

rròquia de Sant Bartomeu de Ferreries. Es una rica i valuosa aportació no sols a l'història de la parròquia, sinó també al poble de Ferreries, ja que ambdues coses van estrictament lligades. Ho fa recorrent la llista de tots els rectors, ecònoms i vicaris qui, a través dels anys, han regit la parròquia, començant des de 1493 fins els nostres deies.

Un llibre que es llegeix amb gust i captiva l'atenció.

Miquel Casanovas

«L'Església i l'orgue de Sta.Maria de Maó»

S'ha publicat una acurada edició del llibre «L'església i l'orgue de Santa Maria de Maó», obra de Gabriel Julià i Seguí. El llibre ofereix els antecedents històrics de l'església de Santa Maria, i estudia els orgues que ha tingut la parròquia, fent una distingida atenció a l'actual orgue monumental, obra del mestre orguener Joan Kyburz. Descriu la distribució musical antiga de l'orgue i l'actual, després de la restauració feta en 1973. El llibre està il·lustrat amb un ample reportatge gràfic realitzat pel prestigiós fotògraf Lluís Real.

Miquel Casanovas

BIBLIOGRAFIA

